

A titok kulcsa: „Beszélj hozzám kutyául!”

Egy vadász tanonc tollából

Rácz Istvánnak, egy Igazi Vadásznak, akinek a legtöbbet köszönhetem.

Joó Katalin - Zoé

CÉZÁR emlékére

„A legjobb gazdák, akik saját jólétüket a kutyájuk jóléte mögé helyezik.”

Joó Katalin - Zoé

„A kutya hűsége értékes ajándék, és semmivel nem ró kisebb kötelezettségeket elfogadójára, mint egy ember barátsága.

*A hűséges kutyával kötött szövetség ugyanúgy örök,
Amennyire csak élőlények kapcsolata e földön örök lehet egyáltalán.”*

Konrad Lorenz

„Tiszteld, becsüld, és megfelelő módon szeresd kutyádat, aki cserébe feltétel

nélküli szeretetét nyújtja feléd!”

Joó Katalin

A történetem 2010 áprilisában, egy meleg tavaszi napon kezdődött. Boldog tulajdonosa voltam Zoénak ('Élet'), egy akkor egy éves magyar vizsla szuka kutyának. Egy évvel korábban érkezését felfokozott, boldog izgalmi állapot és nagy tervezgetés előzte meg. Ugyanis kiskorom óta minden álmom egy Vizsla volt. Kisgyermekkori szóhasználatommal élve: „a Nagy Sárga Kutya”. Mindig úgy éreztem, hogy ember és kutya között egy ősi időkre visszanyúló különleges kötelék húzódik.

Akkoriban még nem a vadászputyává nevelés volt az elsődleges célom, sőt, hogy őszinte legyek ez meg sem fordult a fejemben. Csak azt szerettem volna elérni, hogy legyen egy fegyelmezett és hozzám ragaszkodó kutyám, akivel talán képes lehetek kialakítani egy baráti viszonyt. Zoét kiskorától fogva szinte mindenhol magammal vittem. Név szerint ismerték a metró ellenőrök, a vonaton a kalauzok, még az egyetemi tanáraink is „kisdiáknak” nevezték. Egy idő után hozzászokott a városi nyüzsgéshez és megtanult jól nevelt kutya módjára, kiegyensúlyozottan és nyugodtan viselkedni az összes tömegközlekedési eszközön. Büszkeséggel töltött el, amikor megállítottak és megdicsérték, hogy milyen „okos és értelmes kutya”.

Zoé még egy halvány gondolat sem volt, de én már tudtam, hogy az Én Kutyám kutyaiskolába fog járni! Nagy terveket szövögettem. Sokkal egyszerűbbnek véltem egy kutyát jól nevelni és nem megismertetni Vele a rossz szokásokat, mint egy neveletlen kutyát a jó útra téríteni. Ezért is döntöttem az iskola mellett. Mai ésszel visszagondolva ekkor még olyan tudatlan és naiv voltam, hogy abban a hitben éltem, ha már tenyésztőtől származik a kis kiválasztottam, akkor ez már garancia a minőségre is! Egy idő után azonban ráeszméltem, hogy ez sajnos korántsem takarja a valóságot. Újonc kisdiákként megtanultuk az alapokat (pl.: rövidtávon lévő helyben maradás, behívás, pórázon, majd póráz nélkül való láb mellett közlekedés), valamint a többi kutyával való szocializált viselkedést is elsajátítottuk. Bár tapasztalatlan kutyás voltam, mégis voltak olyan mozzanatok, amikben nem voltam hajlandó részt venni. Nem értettem, hogy mi értelme van a jutalomfalattal való tanításnak. Hiszen így a kutyám nem miattam, nem értem hajtja végre az adott feladatot, hanem egy finom falat reményében. Így az oktatók kérésére, majd utasításuk ellenére sem alkalmaztam ezt a

módszert. Nem voltam köztük népszerű és közkedvelt kutyás, mert túl sokat kérdeztem és az iskola végleges otthagynása után túl sok megválaszolatlan kérdést hagytam hátra, ami tükröt állított az ottani „tanárok” elé.

Tanácsstalan, kezdő ebnevelőként nagy hiányérzettel küszködtem. Ennyit lehetne kihozni egy Vizslából? Ekkor kezdtem komolyabban érdeklődni a vadászkutya képzés felől. Utánaolvastam, próbáltam információkat gyűjteni, különböző ezzel a témával foglalkozó könyvek által, de folyton akadályokba ütköztem. Épp egy vizslás fórumot nézegettem, ahol kihirdették, hogy 2010. április 4-én, Babatpusztán vadászkutya képzés indul. Végre felcsillant egy reménysugár és gondoltam, miért ne? Egy próbát megér! Azonban amikor tudatosult bennem, hogy vonattal kéne odautaznom, egyszeri átszállással, majd az utazás után egy óra gyaloglással keresztül az erdőn, akkor kissé meginogtam, de gondoltam megéri, fogjunk bele!

Lázasan készültem az első alkalomra, gondoltam talán vadászokkal is találkozhatok. Miután a kietlen erdőben nem igazán tudtam megérdeklődni, hogy mégis „merre is van az arra”, ezért 9 óra helyett megérkeztem a képzés helyszínére röpké másfél órás késéssel. De magabiztos voltam, hiszen az Én kutyám eredményes vizsgabizonyítvánnyal rendelkezik! Egy jól nevelt kutya, mi újat tudnának mutatni? Mai gondolkodással a tudatlanság boldog percei voltak ezek és egyben valaminek a kezdete, ami nem csak Zoét, hanem a későbbiek során engem is teljesen megváltoztatott... Egy olyan közösségre találtam, ahol a kutyák iránt érzett szeretet összeköti az embereket.

Megdöbbenem észleltem, hogy egy VIZSLA sem volt! De vajon milyen típusúak ezek a „fekete kutyák”? – gondoltam. Csak én hoztam volna vadászkutyát? Biztos valami jól bevált keverék! De már első látásra is annyira egyformák, arisztokratikusak és gyönyörűek voltak, hogy ezt a balgaságot rögtön elvettem. Végül felvilágosítottak, hogy ezek a „fekete kutyák” munkavérvonálú labrador retrieverek. Elkezdődött a kutyák tudásának felmérése, ahol a képzett labradorok teljesítménye által a maradék önbizalmamat is elvesztettem. Szorgalmasan jártam a képzésekre, azonban 1-1 alkalom után sokszor már magam sem tudtam, hogy minek. Hiszen Zoé nem vett fel semmilyen vadat, se a szarvaslábat, se a dummyt, a vízbe pedig esze ágában sem volt bemenni!

Egyik alkalommal a kiképzőnk, Rácz István egy fegyverrel jelent meg. Na majd most bebizonyítja az én Vizslám, hogy milyen bátor is Ő! Higgadt voltam, hiszen Zoén azelőtt soha nem vettem észre, hogy efféle félelmei lennének. A kutyák egy nagy kört alkottak, helyben maradtak, majd eldurrant az első lövés. Hát, Zoénak sem kellett több, teljesen bepánikolt és elkezdett rohanni céltalanul a nagyvilágba. Természetesen minden kutya viszonylag jól viselkedett, csak az én kakukktojásnak számító Vizslám mutatta be, hogy milyen gyorsan is

tud ő futni, ha lövést hall! Ekkor kristályosodott ki előttem, hogy nekem csak papíron van vadászkutyám! Se nem apportírozik, se nem úszik és még a lövéstől is fél. Pedig rejtett célom volt, hogy egyszer „tiszteltetbeli feketének” nyilvánítsák.

Sikertelenség sikertelenséget követett. Mindig irigykedve néztem a lövésre, mint a cövek egyhelyben ülő kutyákat és egy idő után kellemetlen kezdett lenni, hogy mindig a „Vizslásra” kell várni. Nem tagadom, a sikerélmény hiánya miatt sokszor elbizonytalanodtam. Feladjam? Azonban inkább a nehezebb utat választottam, hiszen már így is annyi munkám volt ebben a „vadásztanoncban”. Többen ismételték, hogy „a kutya olyan, mint a gazdája”. Nem tudtam másra gondolni, mint hogy a kivétel erősíti a szabályt, ugyanis én se a lövéstől nem félek, a mély víztől meg végképp nem! Tudtam, hogy kitartónak és türelmesnek kell lennem, mert Zoében több van, mint amit jelenleg mutat önmagából, csak talán több időre van szüksége. Nincs veszve semmi, az idő nekem dolgozik, és ha jövőre veszi fel azt a nyavalyás dummyt, akkor jövőre...Kivárom! Az sem zavart, ha addig a többi tapasztalt, profi kutyákkal rendelkező gazdik magukban kinevetnek, hogy egy olyan Vizslának tűnő kutyával járok képzésre, aki több szempontból is alkalmatlannak mutatkozik a vadászkutya posztra.

Az első foglalkozások alkalmával, olyan kifejezésekkel találkoztam, amik teljesen ismeretlenek voltak a számomra. (Pl.: dummy, vércsapa, jelölés). A kiképző csak magyarázott..., én meg közben arra gondoltam, hogy vajon a többi újonc tisztában van-e vele, hogy mi is lehet az a csapa? Vagy lehet, hogy félreértettem és csata? Fűtött a tudásszomj, de eszem ágában sem volt megkérdezni a fejemben kavargó kérdések hadát ilyen „vizslás előélet” után. Ez biztos valami alap dolog, amit tudnom kéne. Még a végén amellet, hogy a kutyám nem éppen megfelelő adottságokkal rendelkezik, a „Tudatlan Gazda” címet is kiérdemlem. Inkább addig keresgélek a szakirodalomban, amíg megglelem ezeknek a furcsa kifejezéseknek a jelentését.

Próbáltam pozitívan hozzáállni, éreztetni Zoéval, hogy ez a program, amit együtt hajtunk végre egy közös cél eléréséhez szükséges. Az ehhez elvezető utat pedig együtt fogjuk végigjárni! Ez a szemlélet végül meghozta a győzelemét. Mindketten fordulóponthoz értünk és a kutyámmal sokat tanultunk egymástól és egymásról is. Kezdtünk egy nyelvet beszélni. Elkezdtem gondolkodni kutyául, Ő pedig elkezdett apportírozni, felvette a vadat, a szarvaslábat és egy idő után a dummyt is. Az úszás és a lövés hatására való stabilitás azonban még váratott magára. De talán kezdett beigazolódni, hogy a türelem vadászkutyát terem! Tudatosult bennem, hogy nem csak számomra, hanem a kutyám számára is fontos, hogy örömet lelje ebben a „közös játékban”, de elfogadja azt a tényt is, hogy a játékszabályokat én állítom fel. Megértettem, hogy ha dolgozom a kutyámmal, akkor ki kell zárnom a külvilágot,

otthon kell hagynom a mindennapi problémákat, egyfajta összpontosított nyugalom kell hogy jellemezzen, és egész lényemmel együtt kell lennem a kis barátommal, éreznünk kell egymás tényleges jelenlétét. Ahogy egy régi, indián mondás is mondja: „Lélegezz együtt kutyáddal és lovaddal!”

Teltek-múltak a hónapok, egyre többet tanultunk mind elméleti, mind gyakorlati szinten. Zoé kutyám megismerkedett az úszás szépségével és elérkezett a nagy nap, a Vadászati Alkalmassági Vizsga (VAV) ideje. Úgy éreztem nagyon hosszú út vezetett ideáig. Nem voltak éppen megfelelőek a körülmények. Ömlött az eső, fújt a szél és kifejezetten hideg volt. A vizsgánk sikere a vízi apporton múlt. A kutyák felsorakoztak, végignézttem a vízbe robbanó lelkes „fekete sereget”, majd elérkezett a Mi időnk! Zoénak az ömlő esőben egy ludat kellett kihoznia a vízből, amivel még soha élete során nem is találkozott. Fel lett ajánlva a lúd megszagoltatása, de én büszkén és talán egy kissé meggondolatlanul kijelentettem, hogy nincs rá szükség, „én megbízom a kutyámban!” Gondoltam mindent vagy semmit, de végül kihozta a vízből a szerencse ludat, s csodák csodájára, illetve a mérhetetlen jóindulat hatására megkapta a VAV vizsgabizonyítványát. A későbbiek során több nagyterítéses fácánvadászaton Zoé önmagát meghazudtolva apportírozta a levegőből a földre potyogó fácánhadat. Kétségtelenül óriási pillanat volt ez számomra és büszke voltam rá, de talán az volt a legnagyobb boldogság, hogy a kutyám is boldog volt, hogy vadászkutyává vált.

Sokan nem hittek ebben a kutyában, mert kétségtelenül vannak nevelésbeli és genetikai elmaradásai is fajtársaitól, de Ő az Én Kutyám és szeretem Őt. A legtöbben felületesen ismerik, és nem látnak bele igazán a lelkébe. Úgy gondolják, nem szereti, ha simogatják, magának valónak tartják, de ha valaki igazán odafigyel, akkor megismerheti a másik arcát is, aki egy végtelenül ragaszkodó, odaadó, szelíd, jámbor, érzékeny és bonyolult érzélemvilággal rendelkező kis lény, akiben rendületlenül nagy a megfelelni akarás, a szorgalom és szinte előre kitalálja a gondolataidat. Én, mint gazdája, így ismerem Őt.

Amikor először megpillantottam kiképzőnket, Rácz Istvánt, arra gondoltam: „egy Igazi Vadász! Hová keveredtem?” Én soha nem tudnék ártani egy védtelen madárnak, egy gyönyörű szarvasbikának meg végképp nem. Ez kegyetlenség! De ma már tudom, hogy senki nem tiszteli, szereti és ismeri jobban a természetet, az erdőt és lakóit, mint egy Vadász. Egy Igazi Vadász hozzáértő, felelősséget vállal az állomány minőségének a fenntartásáért, fontos számára a megfelelő életközeg megteremtése, az állatok és a természet védelme, valamint a velük szembeni etikus viselkedés megéléte. Tehát csak a tudatlanok gondolják, hogy a vadászat az ölési szenvedélyről, az állat életének a kioltásáról szól. Hiszen ez egy olyan varázslatos világ, ahol a természettel és az élővilággal szembeni alázat az elsődleges

szempont. Azonban sajnos – meg kell, hogy jegyezzem – egyre kevesebb az ezekkel a tulajdonságokkal felvértezett Igazi Vadász.

Egyre jobban foglalkoztatott a vadászat világa. Kezdtém átbillenni a mérleg másik oldalára. A nagyterítékes fácánvadászaton már nem a fácánkakasnak vagy a tojónak szurkoltam, hanem az apportírozó négylábúaknak. S végül megszületett az elhatározás: jelentkezem az állami vadászvizsgára. Tisztában voltam vele, hogy pesti lányként, jelentős hátrányokkal kell majd megbirkóznom és mindent az alapoknál kell elkezdenem. Mégsem a tanulástól vagy az anyag nagyságától tartottam, mivel ez kellő szorgalommal orvosolható. Sokkal inkább féltem a gyakorlattól, azaz a lövészettől. Mondanom sem kell, hogy azelőtt soha nem volt még csak vízpisztoly a kezemben. Mi lesz, ha nem bírom el a fegyvert, vagy ha soha nem sikerül eltalálnom a céltáblát? Folyton ilyen és ehhez hasonló kérdéseken tépelődtem, de meglepő módon a lövészet volt az, amit első pillanattól fogva a leginkább élveztem. Nem is értem, miért izgultam. Csak összpontosítani kell, szemmel bemérni a célpontot és löni! Végül több hónapos intenzív, önálló tanulás után büszke újoncként átvehettem sikeres állami vadászvizsga bizonyítványomat. A tanulás során többek között arra is ráéreztem, hogy a 21. század embere mennyire elhagyatott és talán cselekvőképtelenné válna, ha nem a számítógép előtt, hanem egy kerek erdő közepén kellene megállnia a helyét.

Sokszor eljátszottam a gondolattal, hogy milyen jó lenne, ha nekem is lehetne egyszer egy stabil idegrendszerű, jó genetikai háttérrel rendelkező, bátor, eszes, lövésálló!, tehát egy szóval összefoglalva: Merész kutyám. Sok gondolkodás és megfontolás után vált Merész – a névnapomon született és a születésnapomon elhozott - labrador retriever munkavonalú szuka kutya teljes jogú családtaggá. Saját bőrömön tapasztaltam a „labrador-jelenséget”, a hozzám került, 3 hónapja a világra jött kölyökkutya már akkor komoly és szinte érett gondolkozását. Össze sem lehetett hasonlítani vizsla kutyám hóborzós kölyökkorával. Merészben olyan személyiségjegyeket véltem felfedezni, amit már nevé adása által szerettem volna ráruházni, és nem csalódtam. Új kis védencem az első pillanattól fogva hű volt a nevéhez! Ahogy teltek-múltak a hetek és a hónapok bebizonyosodott, hogy egy igen jó képességű kutya büszke tulajdonosa lehetek. Már akkor tudtam, hogy elsősorban vadászkutyát szeretnék nevelni belőle, mert úgy érzem sokkalta erősebb és elválaszthatatlanabb kötelék szövődik vadász és kutyája között, mint versenykutya és gazdája között. Semmihez sem fogható a kutyánkkal való vadászat. Elkezdni figyelni minden rezdüléset, majd egy idő után szinte kitalálja a gondolataidat is. Nincs jobb érzés, mint kint ülni egy lesen és hallgatni az „erdő zenéjét”, a csend hangját. Amikor pedig behunyod a szemed, tisztán hallod a falevél rezgését, a madarak motoszkálását, a vadak távoli lépteit. Olyan érzés kerít hatalmába, mintha néhány pillanatra te

is közéjük tartoznál. Ezt jelenti számomra a vadászat, amely többet ér bármilyen kutyaversenyen szerzett aranyserlegnél.

Az ember és a kutya közti kapcsolatrendszer bonyolult, még több szempontból feltérképezetlen rengetege, azt az érdekes kettőséget rejti magában, hogy a baráti viszony kialakítása mellett uralkodnunk is kell kutyánk felett, akinek személyisége olyanná válik, amilyenné mi alakítjuk azt. Az egésznek talán az a lényege, hogy érzéssel bánjunk velük, soha ne verjük át őket és kiszámíthatóak, érthetőek legyünk a számukra felénk mutatott jelzéseink által. Kellő időben és megfelelő módon tudjuk dicsérni és szidni is kutyánkat, akit viselkedésünkkel nem zavarunk össze. Legyünk kitartóak, türelmesek, következetesek, figyelmesek, céludatosan a pontos és precíz közös munkára, folyamatos fejlődésre törekedjünk, ne várjunk azonnali csodákat, de talán mindenek előtt a legfontosabb, hogy szeressük azt az élőlényt, akitől ennyi mindent elvárunk, s ezek ne csak üres szavak legyenek. Kutyát tartani óriási felelősség. Bár az „ember legjobb barátja” - aki mindig tükre a vezetőjének - már születése pillanatában bizalmat szavaz számunkra, azonban szeretetüket ők sem adják ingyen. Ki kell érdemelnünk bizalmukat, barátságukat, feltétel nélküli szeretetüket. Egy jó kutya-ember viszonyt a kölcsönös bizalom, az összhang és a harmónia fémjelez. Nem szabadna abba az alapvető hibába esnünk – legyen a kis barátunk bármilyen szeretett családtag, - hogy emberként kezeljük őket. Ők csodálatos lények, de nem emberek és nagy teher a számukra, ha mégis ilyen státuszba emeljük őket. Miután emberi beszédünket sem értik, így hangsúlyunkból, tekintetünkől, mimikánkból, testtartásunkból, kézjeleinkből tudnak információkat nyerni. Beszéljünk velük az Ő nyelvükön. Beszéljünk hozzájuk kutyául!

„Minden kutya megérdemli, hogy önmagáért szeresd,

S ha kiérdemled bizalmát, egy ritka kincsre felsz:

Önzetlen, örök barátságára!”

Joó Katalin